BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

YIL: 14 MART 1987 SAYI: 305

Milli By-pass

Politikacılarımızın, gazetecilerimizin ve daha nicelerimizin pek çoğu milli olmağa pek meraklıdırlar. Türkiye'de pek çok kimse için, muhalifiyle, muvafıkıyla milli olabilmek için pek çok milli olanak doğar. Örneğin Kürdistan'a karşı ya da Kıbrıs meselesinde, Ege sorununda, AET konusunda, Avrupa Konseyi oturumlarında, Bulgaristan olayında ve daha pek çok milli konuda politikacılarımız, gazetecilerimiz, karikatürcülerimiz hemencecik milli kesiliverirler; aralarındaki görüş ayrılıklarını bir yana bırakıp birbirleriyle milli olarak bütünleşiverirler, hep birlikte milli bir koro oluşturup, milli olarak sevinir, milli olarak üzülürler, ya da milli olarak hep beraber kızarlar. Tıpkı ayrı futbol takımlarını tutan ateşli taraftarların bir milli maçta yekvücut olmaları, ya da bir Avrupa kupası maçındaki Türk takımını diğer kulüp taraftarlarının da heyecanla desteklemesi, maçın sonucuna birlikte sevinip, birlikte üzülmeleri, ya da bir hezimete veya hakemlere hep birlikte kızmaları gibi... ilh. Sporu politikaya taşımaya pek meraklı olan zihniyet, kolaycacık politikayı da spor sanmağa dönüşebilmektedir. Millilik meraklılarına gene böyle bir milli fırsat çıktı: "milli halterci Süleyman"a milli mayo giydirildiği günlerden sonraki en önemli milli günler yaşandı. Diktatörlüğün başbakanı T. Özal'ın açık kalp ameliyatı geçireceği haberi karşısında milli olarak telaşlanıldı, ameliyattan sonra ise milli olarak rahat bir nefes alındı. Sadece bu kadarla da kalınmadı; işadamları, büyük şirket menajerleri, kadın vakfı yöneticileri ve daha pekçok kişi haberi alır almaz ilk uçakla soluğu ABD'de aldılar. Hastaneye gelen telefon, telgraf ve mektupların ise haddi hesabı olmadı.

Sadece o kadarla da kalınmadı, adı ilericiye, demokrata çıkmış birçok köşe yazarı da Türkiye başbakanının ciddi bir amaliyat geçirmesi gibi milli bir olayda ne denli milli olduklarını ispatlama yarışından geri durmadılar, Özal'a övgüler düzdüler; Cumhuriyet'in ekonomi yazarı daha da ileri giderek Özal'ın Türkiye için ne kadar gerekli olduğunu, Özal'ın şimdilik alternatifinin bulunmadığını yazdı, üstelik de Özal'ın çok sempatik ve cana yakın birisi olduğunu sözlerine eklemeyi unutmadı.

Özal ameliyata girmeden önce doldurup yayınlattığı bantta "benim için dua edin" demişti; aldığı sonuç beklediğinin de fevkinde oldu, ameliyattan sağ çıkması için tanrıya yapılacak dualar, ameliyat sonrasında tanrıya şükranı da aşıp, sadrazama meth-ü senâ furyasına dönüştü.

Dahası da, Özal'ın hastaneye yatmasından başlayarak Türkiye'de politika da oksijen çadırına girdi, politikanın çadırdan çıkması içinse Özal'ın dönüp göreve başlaması beklendi.

Uzun sözün kısası, kendi reklamı için sineğin yağından bile faydalanmasını bilen Özal, sağlığı ile ilgili bir olumsuzluğu politikaya tahvil edip parsa toplamakta ne denli mahir olduğunu göstererek herkese parmak ısırttı.

Millet düşmanı Özal'ın bir ameliyat vesilesiyle kendisini nerdeyse milli kahraman ilan ettirebilmesindeki hikmet acaba nedir?

Bu soruyu yanıtlarken akılda tutulacak ilk gerçeklik, mevcut politika arenasının burjuva karakteridir, bu karakterin burjuva sözcüsü olmayan kimi köşe yazarlarını bile etkileyebilmesidir. Solun susturulduğu bir baskı ve şiddet ortamında meydan burjuva partilerine kalmıştır. Onlar da oyunlarını kendi kuralları içinde oynadıkları için muhalifiyle, muvafıkıyla hemen hemen tüm dış sorunlarda birleşebildikleri gibi başbakanın ameliyatı gibi dış olmayan bir olayda da mutlu aile tabloları yaratabilmektedirler. Bu ise ister istemez kamuoyunu, o politikacıların taraftarlarını, burjuva gazetelerinin okurlarını etkilemektedir.

Oyun burjuva politikasının kuralları içinde geçtiği için, o alanda en güçlü olan, diğerlerinden en önde bulunan bundan azami faydayı sağlayabilmektedir.

Ama soruyu sadece "burjuva politika arenası" diye bir genelleme ile yanıtlamağa olanak yoktur. Aslolan o burjuva politikası denilen olgunun özüne inmek, onu açığa çıkartmaktır. Böyle yapıldığı zaman ➡

kolayca görülecektir ki, burjuva politikası dediğimiz şeyin temelinde devlet ve devlete sahip çıkma tabusu yatmaktadır.

Çünkü T.Özal herşeyden önce devletin başbakanıdır. Burjuva politikasında ise devlet esas belirleyici öge olduğu için, devlete sahip çıkma zihniyeti, ister istemez böyle bir durumda Özal'a da sahip çıkma biçiminde kendini göstermektedir.

Bu devlet tabusu Türkiye'de öylesine etkili bir şartlanmadır ki, burjuva politikası kapsamında sayamayacağımız kimi ilerici, demokrat yazarlar bile kendilerini o şartlanmadan kurtaramazlar. Nice solcu yazarların, "biz iç sorunlarda karşı karşıya da olsak dış sorunlarda birlik oluruz" diye övünmeleri aynı devlet tabusundan ve Atatürkçü illüzyonlardan ileri gelir.

Oysa halk güçleri ve gerçek sol açısından durum hiç de öyle değildir.

Örneğin; kendisine acil şifalar dilenen, övgüler düzülen T. Özal kimdir?

12 Eylül'de gerçekleştirilen faşist darbeden çok önce gizli toplantılarda generalleri darbeye ikna etmek için dil döken kişidir. İşçinin reel ücretini yarı yarıya düşüren, insanlarımızı daha derin bir yoksulluğa iten ekonomik politikanın şampiyonudur. 150 bin kişiyi askeri toplama kamplarına tıktıran, onbinlerce solcuyu en ağır işkencelerden geçirten, Kürdistan'da halka kan, zulüm ve eziyet yağdıran rejimin başbakan yardımcısı ve başbakanıdır. Diktatörün yamağıdır, tekellerin adamıdır, IMF'nin kuklasıdır, Amerikan emperyalizminin yardakçısıdır.

Grev yapamayan ve ücretleri Yüksek Hakem Kurulunca belirlenen işçinin, tarladaki emeğinin ürününü yok pahasına elden çıkaran köylünün, küçük tasarruflarını, emekli ikramiyesini bankere kaptıran memurun, YÖK sultası altında çile çeken öğrencinin, işinden atılan memurların, öğretmenlerin, öğretim üyelerinin, hapishanelerden, işkence mahzenlerinden geçen sayısız kişinin, asker-polis tarafından öldürülen, ya da resmen idam edilenlerin yakınlarının, Kürdistan'da milyonlar halinde korkunç bir zulüm altında inletilen insanlarımızın can düşmanı sadece K. Evren değildir ki. Yarın namuslu tarihçiler, bilimadamları, yurtsever demokratik güçler bugünlerin tarihini yazdıklarında Evren'in adının hemen yanıbaşına Turgut Özal'ın adını koyacaklardır. Bundan hiç kimsenin kuşkusu bulunmamalıdır.

Böyle olduğu halde, bu milli felaketin en önde gelen isimlerinden birinin handiyse milli kahraman ilan edilmesi hangi bilince, hangi iz'ana, hangi insafa sığar?

Dahası da, adı Evren'le birlikte faşist diktatörlüğe özdeş olmuş Özal, faşist diktatörlüğün suçlarından bir başkası olan ahlâki çürümenin, yozlaşmanın, değerler sarsıntısının ve her şeyi değersizleştirmenin, toplumdaki olumlu değer yargılarını yıkıp, onların da yerine parayı, sahtekârlığı, madrabazlığı, köşeyi dönme soysuzluğunu hakim kılan zihniyetin en mücessem temsilcisidir.

Demek ki, bu değersizleştirme öylesine hükmünü icra etmiş ki, bütün olup bitenler diktatörlüğün ve Özal'ın bütün suçları bir anda unutulabilmekte ve halkın kalbini deşmiş akbabanın kalbi kutsallaştırılabilmekte, halkın kalbinin de o kalple birlikte çarpması istenebilmektedir.

Niçin? Çünkü Özal devletin başbakanıdır. Şayet Evren'in başına aynı şey gelseydi, hiç kuşku yok ki, Evren'in kalbi etrafında daha büyük bir milli şamata koparılacaktı. Niçin? Çünkü Evren devletin başıdır.

Mesele devlete sahip çıkmak olunca, o devlet yetkilisinin makamı, rütbesi büyüdükçe, yani suçluluk derecesi arttıkça, o kişinin milliliği de aynı ölçüde artmaktadır. Sözkonusu edilen kişinin halk düşmanı, millet düşmanı, ülke düşmanı olması, ülkeye, onun on milyonlarca evladına ne denli acı çektirmiş bulunması, kan dökmüş, terör estirmiş, gözyaşı döktürmüş olması hiç mi hiç önemli değildir; madem ki önemli olan burjuva devletinin bekasıdır, faşist de olsa, kanlı katil de olsa, işbirlikçi ve satılmış da olsa, diktatör bizim devletimizin içinden çıkmıştır. Devlete sahip çıkmak ise o kişiye sahip çıkmayı gerektirmektedir.

Son milli ameliyat olayının bir defa daha gösterdiği gibi, bu devlet tabusuna ve devlete sahip çıkma tutkusuna karşı mücadele etmek sadece bilimsel sosyalizmin sosyalizm hedefi gereği değildir; bir burjuva demokrasisi için dahi bu devlet histerisine karşı mücadele etmek elzemdir. Çünkü bu histeri milliyetçilikle, şovenizmle, Atatürkçülükle ve militarizmle yoğrulmuştur. Bu ögelere karşı ciddi bir mücadele verilmeden Türk devletinin demokratikleşmesi, yani bir burjuva demokratik devlet haline gelmesi de mümkün değildir.

Sorunun en önemli ve dolayısıyla canalıcı noktası budur. Buna bağlı olarak burada vurgulamamız gereken ikinci nokta, muhalefet diye meydan burjuva partilerine ya da kerametleri kendinden menkul kimi solcu gazetecilere kaldığı müddetçe Özal'ın atraksiyonlarının sürüp gideceğidir. Başka bir deyişle, son olay burjuva muhalefetin bilinen kofluğunu gözler önüne sermiştir. Özal ameliyat masasına yatar yatmaz, her şey onun sağlığı etrafında dönmeğe, kamuoyu Semrasıyla, Zeynebiyle, Asımıyla, torun Özal'la ilgilenip dururken burjuva politikası da bir anda cazibesini yitirmiştir.

Demek ki, bu siyaset arenasında hâlâ da belirleyici vasıf taşıyan Evren-Özal ikilisidir. Bunlardan birinin sağlığında ortaya yeni bir durum çıksa, her-

(Devamı 15. sayfada)

Aybar-Perinçek Partisi Kurulmadan Tecrit Oluyor

Sosyal demokrasiden daha solda legal bir parti kurulması girişimleri giderek ayrımlaşıyor; böyle bir partiye bakış açışı temelde farklı olanlar pratikte de yekdiğerlerinden farklı yollar izliyorlar.

Bizim legal sol partiye ilişkin anafikirlerimiz birkaç kez dile getirildi. Önümüzdeki dönemde, somut girişimlerin yol almasına paralel olarak, konunun çeşitli veçheleriyle ele alınması, görüşlerimizin daha detaylandırılması, sosyal demokrasiden daha sol görüşlü olanların biraraya gelmeleri *MÜMKÜN* azamisini çatısı altında toplayacak bir legal partinin oluşturulması açısından önem kazanacak. Bu kapsam içinde, aynı parti bünyesinde yanyana bulunmaları eşyanın tabiatı icabı *İMKANSIZ* olanlara değgin değerlendirmeler de yapmak gerekiyor. Bunun birkaç nedeni var.

En başta pekçok iyi niyetli solcu, "aman solu bölmeyelim!" kaygısını taşıyor. Bu kaygı, solun gereksiz, hatta aşırı ölçüde bölünmüşlüğü gerçeğine karşı olumlu bir tepkiyi dile getiriyor. Ne ki aynı zamanda, mevcut şartlarda sol bir cephe içinde dahi birlikte yer almaları *İMKANSIZ* olanlar arasındaki temelli ideolojik ve politik farklılıkları önemsemiyor.

Bir başka neden, birlikte aynı parti içinde yer almamız mümkün olmayanlara burjuva basının daha müzahir olması. Onlar burjuva basında sık sık boy gösterebiliyorlar ve sol partiye ilişkin görüşlerini dile getirebiliyorlar. "İyi ya, böylece onların kendi görüşleri, solun kitlesi içinde daha bir netlik kazanır, diğerlerinden ayrımı ortaya çıkar" diye düşünmek yanıltıcı olur. Çünkü onlar, burjuva basının sayfalarında, sosyalizmin en genel motifleriyle konuşuyorlar, biraraya gelmemizi imkansız kılan özgül görüşlerini dile getirmekten –böyle yaparlarsa solun kitlesi içinde hepten tecrit olacaklarını sezdiklerinden– kaçınıyorlar. Böylece sol görüşlere sempati ile bakan fakat ideolojik formasyonu yeterli olmayan pekçok kimse onları bizlerden ayırt eden esas farkı göremiyor.

Dahası, 12 Eylül 1980 darbesinden bu yana altı buçuk yıl geçti. Darbe öncesinde orta okul öğrencisi olan işçi, emekçi çocukları, şimdi yaklaşık 20 yaşında bir kuşak oluşturuyorlar. Yine "teen age" çağını sosyalizmin yasak olduğu faşizm altında geçirmiş, geleneksel olarak yüklü bir sol potansiyele sahip yüksek öğrenim gençliği var. İllegalite şartlarında bu genç kuşaklara yeterince ulaşılamadığı açık. Bu nedenle bunların ağırlıklı bölümünün 1980 öncesi sol harekete ilişkin bilgileri bir hayli eksik ve çoğunlukla kulaktan duyma. Bütün bunlara bir de "hafıza-i beşerin nisyanla malul" olduğu deyişindeki gerçeklik payını –taşıdığı kadarıyla– ilave edersek kimlerle neden birlikte olunamayacağını bir kere daha dile getirmek zorunlu oluyor.

Biz Sovyetler Birliğ'ne, dünya sosyalist sistemine, varolan sosyalizme düşmanlık güdenlerle aynı bir parti çatısı altında birlikte olunamayacağını çok sarih şekilde ifade ettik. Bu tavrımız, *KENDİNİ* sosyal demokrasiden daha solda, daha ileride *GÖREN* kim varsa hepsini biraraya getirmeyi öngörenlere, abesle iştigal edilmemesi anlamında bir uyarı niteliğindeydi. Zaman bize hak verdi. Sol parti konusunda başı çekmenin peşinde olan Aybar-Perinçek ikilisi solda kim varsa hepsine çağrı çıkarmalarına rağmen sonuçta bir başlarına kaldılar. Aynı 1980 öncesinde olduğu gibi sol kesimde, bir bakıma tecrit oldular.

Madem ki tecrit oldular, maksat hasıl olmuş demektir. Bu durumda onlar hakkında yazmaya ne gerek var?

Önce yukarıda sıraladığımız nedenlerle gerek var. Dahası bir kısım iyi niyetli aydınların Aybar-Perinçek partisinin dümen suyuna kapılmaları ihtimali mevcut. Nihayet bu parti –ki bizim öngördüğümüz legal sol partiden daha önce kurulacağa benziyor– sosyalizme sempati duyan ama solda herhangi bir hareket içinde yer almamış pek çokları için bir alternatif, hatta geçici de olsa bir cazibe merkezi haline gelebilir. Bu nedenle Aybar-Perinçek ekibinin daha başlangıçta olabildiğince tecrit edilmelerinde yarar var.

Önce bu kişilerin ve sözcülüğünü ettikleri hareketlerin kimliklerini bir kere daha hatırlayarak başlayalım.

AYBAR'IN EN BÜYÜK SUÇU

TİP'in 1965'te parlamentoya girişine kadarki başarılı performansı sayesinde, sol kesimde bir hayli saygınlık kazanan Aybar "zafer" sarhoşluğuyla olsa gerek "1969'da başa güreşeceğiz" (bir sonraki genel seçimlerde) demeye başlıyor. Oysa ortada "zafer" sayılabilecek bir başarı da yok. TİP'in 1965 seçimlerinde topladığı oyların tamamı 300 bini dahi bulmuyor; Oranı ise yaklaşık % 3. Ama "milli bakiye" sayesinde her parti TBMM'de oyları oranında temsil imkanına sahip olduğundan TİP de 15 milletvekili çıkarıyor ve Parlamentoda grup kurmak imkanına sahip oluyor. Bu kadarı Aybar'ın bir dahaki

seçimlerde TİP'in iktidara gelebileceği hayalini kurmasına yetiyor. Yettiği gibi de her ağzını açışta "1969'da başa güreşeceğiz" diyerek bu hamhayalini sloganlaştırıyor.

Aybar'a göre TİP, daha baştan beri Marksist bir parti. Ve Aybar bir Marksist partinin kapitalist bir ülkede katılacağı ikinci seçimde iktidara oynayabileceğine inanıyor! İnandığı gibi partisini, üyelerini, sempatizanlarını ve seçmenlerini inandırmaya çalışıyor. Kısacası, kendisi dahil herkesi aldatıyor. Bu noktaya özellikle parmak basmak gerekiyor. Çünkü Aybar'ın üzerinde fazla durulmayan, oysa en büyük *SUÇUDUR* bu.

O günlerin TİP'inin sahip olduğu ideolojiyi, soldaki dünya görüşleri yelpazesinde bulunduğu yeri tartışacak değiliz. Bunları 1970'li yıllarda yeterince yaptık. Sadece şu kadarını hatırlatacağız: O zamanki TİP'in programı antiemperyalistti, sömürüye karşı çıkıyordu ve büyük üretim araçlarının kamulaştırılmasını öngörüyordu. Bu kadarı bile TİP'in ne türden devlere silah çektiğini, kimleri karşısına aldığını göstermeye yeter. Böyleyken Aybar ilk girdiği seçimde oyların ancak % 3'ünü alan TİP'in bir sonraki seçimde oyların yarısını alacağını, iktidara geleceğini ve iktidarda tutulacağını umabiliyordu. Oysa Marksist olduğunu iddia eden Aybar'ın, hiç değilse Marx'ın Paris Komünü üzerine söyledikleri bilmesi, kurusıkı atmasına mani olmalıydı. Kaldı ki Türkiye gibi, ABD emperyalizmine sıkı sıkıya bağlı, sömürücü egemen sınıf ve tabakaların, ordusuyla, polisiyle, jandarmasıyla, devlet bürokrasisiyle alabildiğine güçlü olduğu, geniş köylü kitlelerin sağcı politikaların etkinliğinden kurtulamadıkları bir ülkede, TİP gibi bir partinin ne gibi zorluklarla karşı karşıya olduğunu görebilmek için Marksist olmaya da –ki Aybar da zaten değildi– gerek yoktu.

Böylesi şiarların partililere şevk kazandıracağı, onlara hedef göstereceği türünden mazeretler boşunadır. Çünkü pratikte "1969'da başa güreşme" sloganı tersine tepmiş ve 1969 seçimleri Aybar'ın TİP'inin iflasını noktalamıştır.

İYİ DEĞERLENDİRİLEMEYEN FIRSAT

Oysa 1960'lı yılların ikinci yarısı, sosyalizm için son derece elverişli bir gelişme perspektifi gösteriyordu. TİP'in TBMM'ye girmesiyle noktalanan, meşakkatli fakat başarı çizgisi devamlı yükselen grafik, sosyalizmin toplumda meşrulaşması gibi Türkiye için son derece hayati bir problemi çözümlemişti. Umudunu "devrimci subaylara" bağlayan Doğan Avcıoğlu dışında, solda kim varsa herkes TİP'i destekliyordu ve TİP solun yegâne temsilcisiydi. Bunda soldaki ideolojik fukaralığın da önemli payı vardı. Bu yüzden genel çizgileriyle populist bir sol anlayış solda yer alanları birleştirmeye yetiyordu. Böyle de olsa o dönemde TİP'in soldaki tekliğinin ve prestijinin, sosyalist mücadelenin geliştirilmesi açısından sağladığı çok önemli avantajı kimse inkar edemez.

Ne ki o zamanın TİP yönetimi, başta Aybar olmak üzere, bir daha asla nasip olmayacak bu nimeti büyük bir hovardalıkla çarçur ettiler. Parti üyelerinin eğitilmesine, kitle içinde çalışmalara yönlendirilmesine, kitle örgütleriyle yakın ilişkiler kurulmasına ağırlık vereceklerine TBMM içine kapandılar. Parlamento kürsüsünden yığınlara hitap etmek başlıca faaliyetleri oldu. O kadar ki, parlamentoya girdikten sonra, daha önceleri düzenli çıkardıkları aylık yayına dahi (Sosyal Adalet) son verdiler! 1966 Senato üçte bir yenileme seçimlerinde TİP'in oylarının % 5'i dahi bulamaması da Aybar'a uyarı olmadı. En nihayet 1968 ara seçimleri TİP'in 1969' da değil başa, ayağa bile güreşemeyeceğini gösterdi ve Aybar için sonun başlangıcı oldu.

1968 seçimlerindeki başarısızlığa, Çekoslovakya olayları nedeniyle Aybar'ın takındığı tavır da eşlik etti. Aslında Aybar'ın tavrında bir değişiklik yoktu. Çünkü o daha baştan beri Türkiye'nin bağımsızlığını "ne Amerika, ne Rusya" şeklinde sloganlaştırmıştı ve bunda samimi idi. Oysa soldaki çoğunluk bu tür sloganları, partinin meşrulaşmasının bir zorunluğu olarak algılamaya meyyaldi. Ne ki bağımsızlık sorunu, "Prag baharı" ile birlikte dünya somutluğu içinde gündeme geliyordu. Aybar her vesile ile "güler yüzlü sosyalizm"ini dile getiriyor, Sovyetler Birliği'ne çatıyor ve devamlı anti-Sovyetizm yapıyordu. Üstelik meşruiyet kazanma döneminden o günlere köprülerin altında nice sular akmış, TİP üyeleri arasında spontane gelişen ideolojik aranışlar meyvelerini vermeye başlamışlardı. Artık pekçok TİP üyesi, ABD ile SSCB'nin aynı kefeye konulduğu bir partinin ne türden bir sosyalist parti olduğunu kendine soruyordu. 1968 ara seçimleri de 1969 genel seçimlerinde TİP'in TBMM'de grup dahi kuramayacağının işareti olunca (çünkü milli bakiye seçim sisteminden çıkarılmıştı) TİP'lilerin büyük çoğunluğu Aybar'la biryere varılamayacağını kavramaya başladılar.

Daha sonra üst üste yapılan iki büyük kongre –birisi olağan 3., ötekisi olağanüstü– Aybar'ın kendisine duyulan saygıyı da büyük ölçüde süpürdü. Olağan kongrenin hemen ertesinde, kongrenin divan başkanlığını yapan Çetin Altan'ın, Aybar'ın entrikalarına değgin açıklamaları, bu kişinin çapsız ihtirasını da gözler önüne serdi. Gene de TİP'in kısa geçmişinin olumlu mirası Aybar'ın her iki kongrede de başta kalmasını mümkün kıldı. Bunda kuşkusuz partide en geri ve oportünist unsurlar

olan o zamanın DİSK'li sendikacılarının ve Aybar'ı kendilerine daha yakın bulan Kürt delegelerin büyük payı oldu.

İFLAS EDEN PARLAMENTARİZM

Sonra 1969 genel seçimleri geldi. Ön seçimlerde muhalefetin adaylarının ilk sırayı kazandığı bütün illerde Aybar'ın kendi adamlarını onların üstüne yerleştirmesi, Aybar'ın tıynetini daha bir açığa çıkardı. Nihayet seçimlerde TİP'in aldığı oy miktarının, dolayısıyla oy oranının 1965'dekinden geri seviyeye düşmesi ve TBMM'ye sadece iki milletvekili sokabilmesi seçimlerde "başa güreşme" hayalleri gören Aybar'ın iflasını perçinledi.

Aybar'ın –ve temsil ettiği zihniyetin– iflası, –tek başına alındığında– olumlu bir gelişmeydi. Çünkü bu iflas beraberinde parlamenter hayallerin de iflasını getiriyordu. Ne ki bu iflasın yarattığı şok çok daha sağlıksız gelişmelerin de başlangıcı olacaktı.

1960'ların TİP'inin başındaki Aybar, TİP'in gösterdiği performansın sembolü haline gelmiş bir kimseydi. Toplumumuzdaki kişi kültüne yatkınlık da hesaba katılırsa Aybar'ın TİP'te nasıl bir otorite haline geldiği kolayca anlaşılır. Dolayısıyla Aybar'ın her sözü, parti üyeleri için bir keramet idi. Bu durumda Aybar'ın "başa güreşme" iddialarındaki ciddiyetsizlik ve ölçüsüzlük hemen kimseyi rahatsız etmiyor, "başa güreşme"yi bir teşvik abartması olarak değerlendirenler dahi partinin hızla gelişeceğini ve ilk seçimde olmasa bile uzunca olmayacak bir sürede "başa güreşeceği"ne inanıyorlardı. Gerçek hayat Aybar'ın hayallerinin hamlığını acı bir şekilde kanıtlayınca, TİP bünyesindeki pekçok genç insanın –ki aktif çoğunluğu böyleleri oluşturuyordu– ilk tepkisi, parlamenter yoldan bir yere varılamayacağı oldu.

Bu ise bir bakıma Amerika'nın yeniden keşfedilmesiydi. Yani parlamenter yoldan bir yere varılamayacağı, egemen güçlerin TİP'in parlamenter başarısını zorbalıkla önlemesi gibi apaçık bir sınıf çatışmasından kaynaklanmıyor, Aybar'ın palavralarına tepki olarak kendini gösteriyordu. Dolayısıyla bu tepkide egemen motif *SABIRSIZLIK* olarak ön plana çıkıyordu. Madem ki oylar artmıyordu öyleyse başka yollara bakılmalıydı. Böylece genç insanların çoğunluğu, parlamenter mücadeleyi toptan reddetip "fokoculuk"a varan en uç noktalara kadar savruldular. Bu olguda parlamenter rüyalarla bu genç insanları aldatan Aybar'ın günahı büyüktür.

UNUTULAN AYBAR

Tümden iflas eden Aybar Türkiye solu içinde de görülmedik bir hızla unutuldu. Öyle ki, bugün TBMM'nin 12 Mart dönemindeki iki "sosyalist" üyesinden biri olan Aybar'ın, Erim'in ünlü "balyoz" hükümetine güven oyu verdiğini dahi pekçok kişi hatırlamaz. Yine pek çokları parlamentarizmle birlikte gözlerini "parlamenterlik" bürümüş Aybar'ın, TİP'e gidebilecek ilerici Alevilerin oylarını barajlamak için kurulmuş Birlik Partisi listesinden ilk sırada İstanbul adayı olarak 1973 seçimlere katıldığını ve 40 civarında milletvekili çıkartan İstanbul'da seçimi kazanamayıp rezil olduğunu, böylece "parlamenterlik" rüyalarının da iflas ettiğini bilmez. Gerçekten de o günlerden sonra sol kesimde hemen hiç kimsenin Aybar diye bir meselesi olmadı. Öyle ki ne Aybar'ın ne de onun SDP'sinin sol içinde esamisi dahi okunmadı, olup olmaması kimseyi ilgilendirmedi. Ve sol içinde en horgörülen "çizgi" Aybarcılık oldu, nadiren çıkan Aybarcılara dudak bükülerek bakıldı, "Aybarcı" deyimi sol kesimde, adeta hakaretle yüklü bir terim haline geldi.

FAŞİZM KARŞISINDA SUSKUN "MARKSİST"!

Daha sonra 12 Eylül darbesiyle iktidarı gaspeden cunta bilindiği gibi, solda yer alan tüm hareketlerin üzerine büyük bir gaddarlıkla saldırdı. Bu saldırıdan muaf kalan tek çevre, Aybar ve ekibi oldu. Bunun başlıca nedeni de Aybar'ın ve partisinin faşizm tarafından dahi ciddiye alınmaması, esamisi okunacak bir varlık olarak görülmemesiydi. Düşünülsün, bir "parti", üstelik de ismi pek cafcaflı –Sosyalist Devrim Partisi– başkanı Marksist olma iddiasında, faşizm gelecek ve böyle bir partinin ne Aybar'ının ne de başka bir mensubunun kılına dahi ilişmeyecek! Olacak şey mi bu?

Oysa biliyoruz, oldu. Nedeni açık: Cuntacılar da bu partinin, gerçekte parti olmadığını, 12 Eylül rejimine en ufak bir ziyanı dokunmayacağını, Aybar'ın ve ekibinin kendilerine karşı kıllarını bile kıpırdatmayacaklarını gayet iyi biliyorlardı.

Nitekim Aybar ve çevresi faşizmin zulmüne kuzu kuzu baş eğdiler, bu zillete katlandılar. Sanırız yer yüzünde faşizme teslim olan, ona karşı gıkını dahi çıkartmayan tek solcu Aybar, tek "sosyalist" isimli parti de onun partisidir.

Şimdi bu kişi kalkmış bunca ayıbına rağmen "sosyalist parti" kurmaya kalkıyor. Üstelik bazı iyi niyetli aydınlar da –sayıları az da olsa– bu cüretkarlığı hoşgörü ile karşılıyorlar!

Oysa sorulmalıdır: Bre Aybar! TİP yönetiminden düşürülünce, onca yıl başkanlığını yaptığın partini terk edip gittin, daha sonra kurduğun partiyi cunta kapatınca buna ağzını dahi açmadığın gibi bu zorbalığa baş eğdin ve kendi elinle kurduğun partini faşizme teslim ettin; şimdi kalkmış yeniden parti kurmaya soyunuyorsun; bir gün zoru gördüğünde bu partiyi de yüzüstü bırakıp savuşmayacağın

ne belli? Faşizme karşı mücadele, sosyalistlik ne kelime, demokratlığın asgari şartı iken –üstelik elinin altında en kötüsünden de olsa bir örgüt varken– cuntanın hışmına uğramamak için bir kenarda beklemeyi yeğleyen sen, şimdi hangi yüzle hem de sosyalist bir parti kurmaya soyunuyorsun?

Aslında Aybar bir başına olsa hiç mesele yok. Kuracağı parti, cunta kapattım deyince kendisinin de "emredersiniz komutanım" dediği SDP'den daha hallice olacak değil. Yani ha varmış ha yokmuş kimsenin farkında dahi olmayacağı bir "parti". Ancak işin içinde bir de Perinçek var.

PERİNÇEK DE CUNTAYA TESLİM OLUYOR

Perinçek'in ne olduğunu uzun uzun anlatmaya gerek yok. Çünkü olumsuz nedenlerle de olsa kendini devamlı hatırlattı, hatırlatıyor. 1980 öncesinde cüzzamlı imişçesine solcuların kendisinden uzak durduğu bu kişi, şimdilerde o eski imajını gidermenin peşinde. Bunun için de Mevlanavari tavırlarla herkesi tekkesine davet ediyor. Bunda da bir ölçüde başarılı olduğu ortada. Örnekse, aynı bir panelde konuşurlarken, Perinçek ile 180 derece zıt görüşlere sahip kimi solcular, sosyalistler kendisine "arkadaşım" diye hitap edebiliyorlar.

Kendi kurduğu partilerden canı istediğinde elini yıkamakta Perinçek'in de Aybar'dan aşağı kalır tarafı yok. 12 Mart döneminde illegal Türkiye İhtilalci İşçi Köylü Partisi'ni kurdu. Ancak 12 Mart dönemi geçip kısmen demokratik bir ortam oluşunca Perinçek kendi kurduğu bu partiyi bir kenara bıraktı ve yerine legalde Türkiye İşçi Köylü Partisi'ni kurdu. Belki Perinçek illegaldeki partinin varlığını sürdürdüğünü iddia edecek, ama boşuna. Çünkü bir partinin parti olabilmesi için asgarisinden bir faaliyeti, diyelim bir yayını, hiç olmazsa arada bir yayınladığı bildirileri olur. Oysa TİKP kurulduktan sonra eski TİİKP'nin böylesi tek bir faaliyeti dahi olmadı.

Ya da Perinçek illegaldeki partinin şartlar elverdiği için TİKP olarak legale çıktığını ileri sürecek. Ama bu da hiç inandırıcı olmaz. Çünkü şartlar elverince legale çıkan partinin, şartlar yine kötüleşince illegale çekilmesi gerekir. Oysa böyle olmadığı gibi, Aybar'a benzer bir tutumla, Perinçek de hem kendini, hem de partisini cuntaya teslim etti. Teslim olurken bir hesabı vardı. 12 Eylül 1980 öncesinde faşistlerden de azgın bir üslupla Sovyet düşmanlığı ve antikomünizm yapmıştı. Solda istisnasız herkesin nefret ettiği bir çevrenin en nefret edilen sembolü haline gelmişti. Ayrıca egemen güçlerin itimadına layık olabilmek için yayınlarında sık sık Kemalizm de yapmıştı. Bu yüzden faşizme teslim olurken kendisinin ve arkadaşlarının beraat edeceklerine inanıyor ve böylece meydanın kendisine kalacağını düşünüyordu. En yakın mesai arkadaşlarından M.Kemal Çamkıran'ın darbeci generallere temennah çakarak yurtdışından koştura koştura Türkiye'ye dönüp cuntaya teslim olması da bundandır.

Ne ki evdeki hesap çarşıya bir ölçüde uymadı. Gerçekte güdümlü mahkemelerin Perinçek ve hempalarını siyasi nedenlerle mahkum etmeleri için bir neden yoktu. Çünkü Perinçek kendisinin ve partisinin Atatürkçülüğünü kanıtlamak için tüm belagatini kullanıyordu. Üstelik gerçekten Atatürkçü olduğu için bu tutumunda samimi idi. Ne ki cunta, nasıl kendisine "şirk koşan" bir kısım başka Atatürkçüleri de sıkıyönetim mahkemeleri karşısına çekmekten geri durmadıysa, Perinçek ve arkadaşlarının da Atatürkçülükleri ve SSCB'ye güttükleri düşmanlık bağışlanmalarına yetmedi. Çünkü Perinçek, darbe öncesinde Aydınlık gazetesindeki yayınlarıyla burnunu askerlerin hiç de kaldıramayacakları yerlere sokmuştu, "tehlikeli ilişkiler" içine girmişti. Onun için de bunun bedelini ödemeliydi. Bu yüzden Perinçek ve çevresi mahkum olmaktan kurtulamadı.

Hesabı ne olursa olsun Perinçek'in de faşizme teslim olmak, faşizme karşı mücadeleden yan çizmek konusundaki tutumu Aybar'ınkinden hiç farklı değil. O da sosyalist geçiniyor, hatta Marksist-Leninist ideolojiyi benimsediğini iddia ediyor, ama gidiyor kendi eliyle kurduğu partiyi cuntaya teslim ediyor. "Biz mücadelemizi hapishanede sürdürdük" diye böbürlenecekse bu demagoji kimseyi kandırmaz. Perinçek ve ekibi mahkemelerde de sadece ve sadece kendilerinin bir kabahatleri olmadığını savunmuşlardır. Bunun dışında, yıllar boyu ülkeyi faşizmin çizmeleriyle çiğneyen askeri yönetime karşı tek kelime söylememişlerdir. Onlar da aynı Aybar ve arkadaşları gibi faşizmin zorbalığına boyun eğmişler, suspus olmuşlar ve sıradan demokratlığın dahi asgari gereklerini yerine getirmekten geri durmuşlardır. Gene de kendisinin ve çevresinin aldığı mahkumiyetlerin Perinçek'in hesabını fazla bozduğu söylenemez. Çünkü soldaki partiler ellerinden geldiklerince faşizme karşı illegal mücadeleyi sürdürdüler, sürdürüyorlar. Bu nedenle kadroların önemli bir bölümü yer altında. Geriye kalanlar ya da hapisteler, ya da mahkemelerde süründürülüyorlar, ya da mücadeleye yurtdışında devam ediyorlar. Bu durumda 1980 öncesinin örgütlü mücadelesinde ön planda yer alan ileri unsurlar açısından Türkiye'de önemli bir boşluk oluyor. İşte Perinçek'in hesabı, aynı Aybar gibi fırsattan istifade bu boşluğu doldurmak.

AYBAR İLE PERİNÇEK REZONANSA GELİYORLAR

Aybar'la Perinçek'i rezonansa getiren başlıca faktörün Sovyet düşmanlığı olduğu biliniyor. Ancak Perinçek, Aybar'ın sol içinde kendisi mertebesinde cüzzamlı muamelesi görmediğini biliyor. Çünkü Aybar'ın bir kıymeti harbiyesi kalmadığı için onun antisovyetizmini kimse pek ciddiye almıyor. Üstelik yaratmış olduğu bir imaj var. Bu imajın sol çevrelerde muteber bir yanı olmasa bile, diyelim 1965'te ve 1969'da TİP'e oy vermiş sıradan seçmenlerde, onların çoluklarında çocuklarında —hiç olmazsa bir bölümünde— Aybar imajının olumlu bir çağrışım uyandırması mümkün. Ayrıca kimi ilericilerin ve aydınların da Aybar'a Perinçek'den daha hoşgörü ile baktıkları belli. İşte Perinçek'in amacı da Aybar'ın bu imajından yararlanıp, geçmişte sol içinde kendi çevresinde oluşmuş tecrit çemberini kırmak. Zaten Aybarcıların bir bölümü, Perinçek'in bütün amacının Aybar'ı paravana gibi kullanmak, Aybar vasıtası ile varolan sosyalizm konusunda ikircikli olan bazı çevrelere çengel atmak, ama bu arada kurulacak partiyi de sıkı bir şekilde kontrol altında tutmak olduğunu farkettikleri için Aybar'a karşı bir tavır alıyorlar.

AYBAR-PERİNÇEK PARTİSİNİN SOSYALİZME BAKIŞI

Evet, Aybar-Perinçek girişiminden ortaya çıkacak olan esasında bir Perinçek partisi olacak. Dolayısıyla da bu partiye damgasını vuracak olan görüş de Perinçek'in dünyaya bakışı, yani azılı bir *SOVYET DÜŞMANLIĞI* olacak. Bu nokta bizce çok önemli, çünkü Perinçek 1980 öncesinde olduğu gibi ağzından salyalar saçan bir Sovyet düşmanlığı yapmamaya, en azından böyle bir imaj uyandırmamaya, geçmişteki imajını unutturmaya çalışıyor. Ama onun Sovyetler Birliği'ne bakışında, özde en ufak bir değişiklik yok.

Perinçek'e göre Sovyetler Birliği *EMPERYALİST* bir ülke. Bu nedenle de *HEGEMONYACI* ve yayılmacı. Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkeler Sovyet işgali altındaki bağımlı ve uydu kapitalist ülkeler. Sovyetler Birliği yayılmacı olduğu için Afganistan'ı işgal ediyor. Polonya'da ise işçiler sömürü ve baskıya karşı başkaldırıyorlar; işgalci Sovyet orduları işbirlikçi Polonya yönetimi ile birlikte bu başkaldırıyı bastırıyorlar. Yine Perinçek'e göre Sovyetler Birliği'ndeki düzen kapitalizm. Üretim araçlarının mülkiyeti "devlet sınıfı"nın elinde. Bu sınıf Sovyet işçi sınıfını ve halkları sömürüyor ve inim inim inletiyor. Ayrıca Sovyetler Birliği'ndeki Rus olmayan halklar, esaret altında yaşayan sömürge uluslar oluyorlar. Zaten Perinçek Sovyetler Birliği demiyor, "Rusya" diyor.

Aynı Perinçek'e göre Rus sosyal emperyalizminin saldırganlığı ve yayılması ABD'de Reagan'ın işbaşına gelmesiyle kesildi. Şimdi bastıran taraf ABD emperyalizmi. Rus emperyalizmi ise savunmada. Elindeki mevzileri korumaya çabalıyor. Bu şartlarda Rusya Türkiye için birincil bir tehlike oluşturmuyor. Perinçek 1980 öncesindeki gibi âteşin Sovyet düşmanlığına bugün gerek olmadığını işte bu tespite bağlıyor.

Şimdi okur Sovyetler Birliği'ne böyle bakan bir kimsenin ne diye ve hangi cüretle sosyalist bir parti kurmaya soyunduğuna hayret edebilir. Çünkü Sovyetler Birliği için yukarıda çizilen tablonun altına örneğin bir Rauf Tamer, bir Ergun Göze hiç tereddüt etmeksizin imzalarını atabilirler. Tabii bir noktaya, Sovyetler Birliği'ndeki düzenin kapitalist değil düpedüz "komünist" olduğu ihtiraz kaydıyla! Tabii böylesi hiç olmazsa Perinçek'in çizdiği tablodan bir nebze daha gerçeğe yakın olurdu.

Evet, böyleyken Perinçek Aybar'ı da kendine paravana yaparak kendisince sosyalist nitelikli bir parti kurmaya soyunabiliyor. Ne ki aradığını bulması pek olası değil. Çünkü geçmişte ipliği yeterince pazara çıkmıştı. Perinçek'in dünyasında, geçmişte oluşan Aigias'ın ahırlarını temizlemeye ne kendisinin kurnazlığı yeter ne de Aybar'ın paravanlığı. Kaldı ki kendisi bu ahırların temizlenmesinden yana değil, o ahırlardan memnun. Sadece istiyor ki ahırların kokusu fazla çıkmasın.

PERİNÇEK'İN GÜLÜCÜKLER DAĞITMASI KİMSEYİ KANDIRMIYOR

Bunun için de solda herkese gülücükler dağıtıyor. Kurulacak partiye herkesi davet ediyor. Üstelik davet ettiklerinin tamamının Sovyetler Birliği —ya da bugün sosyalizmin dünyadaki başlıca uygulaması— hakkında kendisinden farklı düşündüklerini, bunların ağırlıklı bölümünün Sovyetler Birliği'ndeki rejimi yaşayan sosyalizm olarak değerlendirdiklerini bile bile böyle yapıyor. Böyle sol kesimde "hoşgörülü bir Perinçek" imajı yaratmaya çalışıyor. Ama abesle iştigal ediyor. Kurulacak partide yer alacakların bir bölümü Sovyetler Birliği'ni sosyalist sistemin ana ekseni, emperyalizme karşı mücadelenin en güçlü kalesi, dünya barışının başlıca güvencesi, dünya halklarının en emin dostu olarak görecekler, buna karşılık Perinçek ve çevresi aynı ülkeyi kapitalist, emperyalist, saldırgan ve dünya halklarının başlıca düşmanı olarak niteleyecek! Sonra da böyle bir parti işleyecek, faaliyet gösterecek! Olacak iş mi bu? Üstelik Sovyetler Birliği'ni Perinçekvari değerlendiren başka partiler var. Bu durumda yeni parti kurmaya ne zahmet? O partiler sosyalist de-

(Devamı 15. sayfada)

Sosyalizmin İç Dinamiği Kendi Yolunu Açıyor

Bu yıl Ocak ayı sonunda yapılan SBKP Merkez Komitesi Plenumu'nda Gorbaçov yoldaşın yaptığı konuşma bütün dünyada büyük yankılar uyandırdı. Konuşma üzerine çeşitli yorumlar yapıldı, yapılıyor. Emperyalist metropollerin güdümlü iletişim araçları, konuşmayı burjuva ideolojisinin propagandasına malzeme yapabilmek için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Amaçları, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin yürümediğinin, hatta iflas ettiğinin propagandasını yapmak. Bunun için de konuşma metnini ve Sovyetler'de olup bitenleri, işlerine geldiğince yorumlayıp, "hürriyetçi demokrasi"nin "mümkün olabilecek düzenler içinde en mükemmeli" olduğunu kanıtlamaya çalışıyorlar. "Batı"nın iletişim araçları ülkemizde dış dünyaya ilişkin kamuoyunun oluşturulmasında kesin belirleyici bir role sahip olduğundan, Sovyetler Birliği'nde gerçekte neler olup bittiğini öğrenmek bir hayli zorlaşıyor.

"Batı", Gorbaçov yoldaşın sözlerini ve girişimlerini, Sovyetler Birliği'nde yenilerde olup bitenleri bir çeşit *ENDİŞE* ile izliyor. Gorbaçov yoldaşın Plenum konuşmasında tok bir üslupla, Parti'ye ve Sovyet insanına olan güveninden kaynaklanan cesaretle, acımasızca üzerine gittiği eksiklikler ve aksaklıklar, kapitalist metropollerde bir tür hoşnutluk uyandırıyor. Burjuva ideologlar bu eksiklik ve aksaklıkları, en yetkili kişinin ağzından sosyalizmin iflasının itirafı, sosyalist düzenin "insanın tabiatına ters düştüğünün" kanıtları olarak görüp gösteriyorlar. Sovyetler Birliği'ndeki *"YENİDEN YAPILANMA"* (restructuring) hamlesini bir tür "liberalleşme" olarak yorumluyorlar ve "Batı toplumunun diğer yargılarının, kurumlarıyla birlikte Sovyetler Birliği'nde hayatiyet kazanmağa" başladığını iddia ediyorlar. Hem ekonomideki, hem de toplumsal üst yapıdaki yeni gelişmeleri, sosyalizmin yumuşaması ve çözülmesi, "Batı"nın üstünlüğünün "doğu bloku" tarafından kabulü ve bir tür "batıya yönelme" olarak değerlendirip, kamuoyunu bu doğrultuda şartlandırmaya çalışıyorlar. Bütün umutları Gorbaçov'un daha da yumuşamasında ve "batılılaşması"nda; "Gorbaçov reformları" adını verdikleri yeniden yapılanma girişimlerinin, sosyalizmin temellerini gevşeterek Sovyetler Birliği'nin "çoğulcu bir sisteme" doğru evrimleşmesinde.

Olaya "batı"nın çıkarları açısından böyle pembe gözlükle bakanları en çok ilgilendiren, "reformlara karşı direnişler". Bu direnişlerin sonuçta üstün geleceğinden, Gorbaçov'un partiyi kaybedeceğinden ve Sovyetler Birliği'ndeki "liberalleşme"nin –yani onlara göre batılılaşmanın– duracağından ürküyorlar. Örnek olarak da Dubçek'i vb. gösteriyorlar.

Buna karşılık bir kısım antisovyet propaganda mihrakları daha "gerçekçi". Onlar da Gorbaçov'un dile getirdiği olumsuzluklara mal bulmuş mağribi misali sarılıyorlar. Ama bunun yanı sıra "reformlar" adını verdikleri yeni girişimlerin hiç de "liberalleşme" olmadığının farkındalar. Bu girişimlerin sosyalizmin gelişip daha da yetkinleşmesinde güçlü bir impuls işlevi görebileceğini, böylece sosyalizmin büyük bir hamle yapabileceğini hesaba katıyorlar. Kimi zaman, bir kısım mihrakların Gorbaçov'la Stalin arasında paralellikler kurmalarının nedeni bu.

Aslında Sovyetler Birliği'ndeki yeni gelişmeler temelde son derece *YALIN*. Sovyetler Birliği'nde sosyalizm, onca başarıya ve tecrübeye rağmen, emperyalizmin son derece saldırgan tehditleri altında yol alıyor. Üstelik bilimsel ve teknolojik devrimin nimetlerinden nasiplenen "batı" teknolojik üstünlüğünü –aradaki fark azalsa da– koruyor. Örneğin sanayideki prodüktivite SSCB'de henüz ABD'dekinin % 60'ı civarında. Tarımda bu oran daha da düşük. Tabii aradaki fark gün geçtikçe azalıyor. Ama yine de bağımlı ülkeleri acımasızca sömüren emperyalist metropollerin teknolojideki üstünlükleri bugünden yarına sona ermeyecek. Kısacası dünyamız kapitalizmden sosyalizme *GEÇİŞ* dönemini daha hatırı sayılır bir süre yaşayacak. Geçiş dönemi varlığını sürdürdüğü müddetçe yaşayan sosyalizmin çeşitli sıkıntılarla karşılaşması son derece doğal. Önemli olan bu sıkıntıların belirtilerini önceden görebilmek, bunlara doğru teşhisler koyabilmek, en optimal tedbirleri alabilmek, sıkıntıları asgari hasarla atlatmak, bütün bunlardan daha tecrübelenerek sosyalizmin mükemmelleştirilmesinde daha az hata yapmak.

Bu sayımızda bazı önemli bölümlerini yayınladığımız, Gorbaçov yoldaşın Plenum'da okuduğu rapor da bu açıdan değerlendirilmeli. Zaten Gorbaçov yoldaşın konuşmasının esas esprisi de bu. Gorbaçov yoldaşın mevcut eksiklik ve aksaklıkların üstüne son derece acımasız ve tok bir üslupla gitmesi kimimize şaşırtıcı gelebilir ve "sosyalizmde de böyle şeyler olur mu?" diye karamsarlığa kapılanlar çıkabilir. Oysa konuşmanın amacı tam da bunun tersi. Gorbaçov yoldaş hem eleştiriyor, hem de son derece açık gönüllülükle *ÖZELEŞTİRİ* yapıyor. Eksikliklerden ve aksaklıklardan

en başta Parti yönetimini, yüksek seviyedeki yönetici kadroyu sorumlu tutuyor. Aksaklıkları, eksikleri saymakla yetinmiyor, bunların kaynaklarını araştırıyor. Bu noktada ideolojik yetkinliğin önemine ve çelişkilerin –ki hayat onların varlığında ve karşıtlığında şekilleniyor– bilimin ışığı altında incelikli analizinin belirleyici önemine dikkati çekiyor. Daha sonra mevcut olumsuzlukların üstesinden gelmek için yapılması gerekenleri net bir şekilde ortaya koyuyor.

Gorbaçov yoldaş eleştiri ve öz eleştiri yaparken açık kalpli, fakat son derece tok bir ifade kullanıyor. Besbelli ki olumsuzlukların üstüne giderken Parti'yi, partilileri, genç komünistleri, tüm Sovyet yurttaşlarını derinden sarsmak istiyor; söylediklerinin uyandıracağı şok etkisinin yeniden yapılanma hamlesinde güçlü bir başlangıç impulsu yaratmasını, insanların yaratıcı çalışmaya kamçılanmış bir şevkle sarılmalarını amaçlıyor.

Gorbaçov yoldaşın konuşması ve bugün Sovyetler'de olup bitenler *HER ŞEYDEN ÖNCE* sosyalist düzenin nasıl *ÇOK CANLI BİR DİNAMİĞE* sahip olduğunun göstergesidir. Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov yoldaşın tesbit ettiği olumsuzluklar birer gerçektir, ama yine onun da altını çizdiği gibi, Büyük Ekim Devrimi'nin ülkesi, olağanüstü başarıların da anavatanıdır. Üstelik bugün bütün bu olumsuzluklara rağmen Sovyet ülkesi, en istikrarlı kapitalist ülkelerden daha düzenli ve istikrarlı gelişen bir yapıya sahiptir. Böyle olduğu halde olumsuzlukların birikimi, bir raddeden sonra sosyalizmin iç dinamiğiyle bağdaşmayacak noktaya gelmiştir. Gorbaçov yoldaşın saydığı olumsuzlukların önemli bir bölümü gelişkin kapitalist ülkelerin müzmin sıkıntılarındandır. Ne ki kapitalizm bu olumsuzluklarla iç içe yaşar ve onları devamlı yeniden üretir. Oysa sosyalist düzende bu olumsuzluklar –ki geçiş dönemi varlığını koruduğu sürece giderek azalan oranda karşımıza çıkacaklardır– bir noktadan sonra sosyalizmin iç dinamiğinin kaldıramayacağı hadde erişmekte ve sosyalizm bu olumsuzlukları bünyesinden temizlemek için *YENİDEN YAPILANMA* sürecine girmektedir.

Zaten Gorbaçov yoldaş da toplumsal gelişmenin yürüdüğüne ve fakat "sosyalizmin devasa imkanlarının yeterince seferber edilememiş" olduğuna dikkati çekiyor. Ve kuşkusuz sosyalizmin imkanlarının başında da *YETKİNLEŞMİŞ İNSAN MALZEMESİ* geliyor. İşte hem sosyalizmin üstünlüğü bu noktada düğümleniyor, hem de sosyalizmde karşımıza çıkan olumsuzlukların kaynağı bu olguda yatıyor. Çünkü sosyalizmin daha yetkinleştirilebilmesi, bu süreci gerçekleştirecek insanların daha çok sosyalist dünya görüşüyle donatılmalarına, dünyayı değiştirmeye kaadir olan ideolojiyi daha fazla hazmetmelerine, sosyalist bir toplumun bireyinin sahip olması gereken hasletlere daha fazla sahip olmalarına, kısacası toplumdaki yetkinliğin hem *NİTEL* seviyesinin yüksekliğine, hem de yetkin bireylerin *NİCEL* çoğalışına bağlı. Ne ki bunun aksi de geçerli. Sosyalist sürecin geliştirilmesinin tek başına bir anlamı yok. Bu süreç insan malzemesini yetkinleştirdiği oranda anlam kazanıyor. Bir başka deyişle sosyalizm geliştikçe insan malzemesi yetkinleşiyor, insan malzemesi yetkinleştikçe olumsuzluklar daha bir saf dışı edilip sosyalizm mükemmelleştiriliyor. Toplum ve birey karşılıklı etkileşimle birbirlerini daha yetkinleştiriyorlar.

İşte sosyalizmdeki olumsuzluklar bir bakıma bu etkileşim sürecinin bir yan ürünü. Çünkü başlangıçta ne toplum yetkin, ne de, nitel ve nicel olarak yeterince yetkin insan malzemesi var. Bir de buna emperyalizmin bitmez tükenmez tehdidi eklendimiydi, sosyalist sürecin geliştirilmesinde olumsuzluklar kaçınılmaz hale geliyor.

Bu süreçte *EN CİDDİ* olumsuzluk, kuşkusuz, yığınların enerjisinin sosyalist gelişmeye yeterince seferber edilememesi. Bir başka deyişle sosyalizmin mükemmelleştirilmesi için gerekli bireysel yetkinleşmenin aksaması. Çünkü her iki yetkinleşme içiçe. Sosyalizmin amacı insanı yüceltmek ise bu ancak, onun enerjisinin toplumun yetkinleştirilmesi doğrultusunda seferber edilebilmesi ile mümkün. Oysa insanın daha insan olabilmesi ise yetkinleşen toplumun yetkin bir bileşeni olmasına bağlı. Karşılıklı yetkinleşmenin ilerleyebilmesi için bireyin toplumu *SAHİPLENMESİ*, toplumun da bireyi *BENİMSEMESİ* şart. İşte bu sağlandığı ölçüde kitlelerin yaratıcı enerjisi bilimin ışığında sosyalizmin yetkinleştirilmesine seferber edilebilir, olumsuzluklar asgariye indirgenebilir. Gorbaçov yoldaşın uzun konuşmasında ısrarla vurguladığı da budur; kitlelerin enerjisinin yeniden yapılanma hamlesine, yaratıcı bir şekilde –yani yaptığını benimseyerek– seferber edilmesidir.

Nitekim yeniden yapılanma hamlesinin Sovyet insanında yarattığı heyecan, kitlenin Gorbaçov yoldaşa gösterdiği sempati ve duyduğu güven, yığınların enerjilerini seferber etmeye hazır olduklarının çok açık göstergesidir. Sovyetler Birliği'nde halkın koyu bir diktatörlük altında yaşadığını ve hiç bir özgürlüğe sahip olmadığı yalanını en yoğun şekilde yayan "batı" iletişim araçları dahi Gorbaçov'un "reform programı"nın Sovyet insanlarının sıcak ilgisiyle karşılaştığını ve büyük destek gördüğünü söylemek zorunda kalıyorlar.

Bu yüzdendir ki, yine aynı mihrakların "reform programının direnişle karşılaştığı, uygulanıp uygulanmayacağının, uygulanabilirse başarılı olup olmayacağının kuşkulu olduğu"

(Devamı 14. sayfada)

SBKP MK Ocak Plenumu Raporu'ndan

SBKP'nin 27-28 Ocak 1987 tarihlerinde toplanan Plenumu'nda MK Genel Sekreteri M. Gorbaçov tarafından okunan ve "Reorganizasyon ve Parti'nin Kadro Politikası Üzerine" başlığını taşıyan Rapor'dan bölümleri sunuyoruz:

"Plenumumuz, Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin 70. yıldönümünün kutlandığı yılda yapılıyor. Leninist Parti'nin sosyalist devrimin; sosyalizm, özgürlük, eşitlik, sosyal adalet, toplumsal ilerleme için baskıya ve sömürüye, sefalete ve milliyetlerin ezilmesine karşı mücadelenin muzaffer bayrağını ülkede dalgalandıralı yaklaşık yetmiş yıl oluyor.

Dünya tarihinde ilk kez, çalışan insan, onun çıkarları ve ihtiyaçları devlet politikasının odak noktası oldu. Sovyetler Birliği, sosyalist toplumu kurarak siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel ve entellektüel gelişmede gerçek anlamda çağ açan başarılara ulaştı. Sovyet halkı Parti önderliğinde sosyalizmi kurdu, Büyük Yurtsever Savaş'ta nazizme karşı zafer kazandı, ulusal ekonomiyi savaş sonrası onararak güçlendirdi, anayurdu kudretli bir güç haline getirdi.

Başardıklarımız çok büyüktür, kuşku götürmez niteliktedir ve Sovyet halkı bu başarılarından dolayı hakkıyla gurur duymaktadır. Bu başarılar, şimdiki programlarımızın ve geleceğe yönelik planlarımızın yerine getirilmesi açısından sağlam bir temel oluşturmaktadırlar. Ama Parti, hayatı bütünlüğü ve karmaşıklığı içinde görmelidir. En etkileyici olanlar dahil başarılanlar, toplumsal gelişmedeki çelişkileri ya da yanlışlarımızı, başarısızlıklarımızı gözlerden gizlememelidir.

Şimdiye dek bütün bunlardan söz ettik, bu gün bir daha tekrarlamalıyız: bir noktada, ülke ivme kaybetmeye başladı, güçlükler ve çözümlenmemiş sorunlar üst üste yığılıyordu; durgunluk öğeleri ve sosyalizme yabancı diğer olgular belirdi.

Elbette, yoldaşlar, ülkenin gelişmesi durmadı. Onmilyonlarca Sovyet insanı dürüstlükle çalışıyor, Parti örgütlerimizin ve kadrolarımızın pek çoğu halkın çıkarları doğrultusunda yorulmaksızın faaliyet gösteriyordu. Bunlar, olumsuz süreçleri güçlenmekten alıkoydu, ama tümüyle önleyemedi.

Ekonomide ve diğer alanlarda değişikliğe duyulan bir ihtiyaç olgunlaşıyordu, ama, bu, Parti'nin ve Devlet'in siyasi ve pratik çalışmasında kavranamamıştı.

Bu karmaşık ve tartışmalı durumun nedeni neydi?

Ana neden –Politbüro'nun Plenum'da azami açıkyüreklilikle belirtilmesini gerekli gördüğü üzere–, SBKP Merkez Komitesi ve ülke yöneticilerinin, esas olarak subjektif nedenlerden dolayı, değişikliğe olan ihtiyacı ve toplumda kriz olgularının şiddetlenmesi tehlikesini zamanında ve tam olarak göremeyişi ve bunların üstesinden gelmek, sosyalist sistemin aslında olan elverişli imkanları daha iyi kullanmak üzere açık seçik bir politika formüle edemeyişidir.

Tutucu mütalaa, atalet ve büyük ölçüde, toplumun tümüydüşmeyen her şeyi bir kenara itme eğilimi ve önde gelen sosyoekonomik sorunlarla uğraşma konusunda bir isteksizlik, politika belirlemede ve pratik işlerde geçerlik kazandı.

Yoldaşlar, tüm bunların sorumluluğunu taşıyan, Parti'nin ve Devlet'in yönetici organlarıdır.

Hayati sorunların ve çelişkilerin, toplumsal eğilimlerin ve beklentilerin ne derece anlaşıldığı, pek çok bakımdan teorinin durumu ve gelişmesine, bilimsel alanda teorik çalışma atmosferine bağlıydı.

Lenin'in bir teorinin değeri "gerçekte var olan tüm çelişkilerin" tam bir görüntüsünü sağlamasındadır şeklindeki yargısı sık sık bilmezlikten gelindi. Sosyalizmin teorik kavramları büyük ölçüde, toplumun tümüyle farklı görevlerle uğraştığı 1930'lar, 1940'lardaki düzeyinde kaldı. Gelişen sosyalizm, onun harekete geçirici güçlerinin ve çelişkilerinin diyalektiği; toplumun güncel durumu derinlemesine olarak bilimsel araştırma konusu olmadı.

Bu durumun nedenleri geçmişe, çok geriye uzanmaktadır ve iyi bilinen şartlardan dolayı etkin tartışmalar ve yaratıcı fikirler teoriden ve sosyal bilimlerden kaybolurken, otoriter değerlendirmeler ve fikirlerin, üzerinde ancak yorum yapılabilir şüphe götürmez doğrular haline geldiği özgün tarihi durumdan kaynaklanmaktadır.

Toplumun pratikte ortaya çıkan örgütlenme biçimleri bir bakıma mutlaklaştırıldı. Dahası, bu türden düşünceler gerçekte sosyalizmin temel nitelikleriyle eş tutuldu, değişmez görüldü ve objektif bilimsel araştırmaya hiçbir yer bırakmayan dogmalar olarak sunuldu. Kemikleşmiş bir sosyalist üretim ilişkileri kavramı ortaya çıktı ve bu ilişkilerin üretici güçlerle karşılıklı diyalektik ilişkilerine yeterince değer verilmedi. Toplumun sosyal yapısı, sanki çelişkilerden ve değişik tabaka ve grupların farklı çıkarlarının dinamizminden yoksunmuşçasına şematik olarak tanımlandı.

Lenin'in sosyalizm üzerine fikirleri basitleştirilerek yorumlandı, teorik derinlik ve anlamı çoğu kereler zayıflatıldı. Bu

kamu mülkiyeti, sınıflar ve milliyetler arasındaki ilişkiler, "herkesten yeteneğine göre" ve "herkese çalışması kadar" ölçüsü, işbirliği, ekonomiyi idare yöntemleri, halkın yönetimi ve kendini yönetim, bürokratik suistimallere karşı mücadele, sosyalist ideolojinin devrimci dönüştürücü karakteri, eğitim ve öğretim ilkeleri, Parti ve toplumun sağlıklı gelişmesinin güvenceleri gibi temel sorunlar açısından sözkonusuydu.

Basite indirgenmiş Komünizm nosyonları çeşitli kehanetler ve soyut görüşler bir miktar geçerlik kazandı. Bu durum sosyalizmin tarihi anlamı ve sosyalist ideolojinin etkisi açısından itibar zedeleyiciydi.

Teoriye yönelik bu tavrın, sosyal bilimler ve bunların toplumdaki rolü üzerinde ters bir etkisinin olması kaçınılmazdı ve oldu da. Şurası gerçek ki, Yoldaşlar, kimsenin çıkarını ve hayati sorunları etkilemeyen her çeşit yavan kuramcılık ülkede sıkça görülür ve hatta yüreklendirilirken, yapıcı bir analiz ve yeni düşünceleri formüle etme girişimleri desteklenmedi.

Teorideki bu durum pratik sorunların çözümünü olumsuz etkiledi. Ekonominin yönetiminde modası geçmiş yöntemler on yıllar boyu aralıksız sürdürülürken yüksek verimli ekonomik düzenlemeler, tam aksine, gerekçesiz olarak geri çevrildi. Aynı zamanda üretim ve dağıtımda toplumun gerçek olgunluğuna denk düşmeyen ve kimi zaman onun tabiatıyla çelişen ilişkiler himaye görüyordu. Üretim ve teşvik, uygulamada nicel, ekstantif büyümeye yöneltildi.

Sosyalist mülkiyet konusunun özel olarak altı çizilmelidir. Sosyalist mülkiyeti kimin ve nasıl yönettiğinin denetimi giderek gevşedi. O, sık sık sınırlı çıkar gözeten, dar görüşlü davranışlarla kemirildi ve "hiç kimseye" ait olmayan, başıboş, gerçek sahibi bulunmayan bir şey oldu ve çoğu durumda hak edilmemiş kazanç sağlamak için kullanıldı.

"İkinci sınıf" ve geleceği olmayan bir şeymiş gibi bakılan kooperatif mülküne karşı doğru olmayan bir tavır sözkonusuydu. Tüm bunların tarımsal ve sosyal politikalar açısından ağır sonuçları oldu, kollektif çiftliklerle ilişkilerin emirle yürütülmesine yol açtı ve üretici kooperatiflerin tahribiyle sonuçlandı. Kişisel ek kazançlar ve bireysel emek konusunda da, ekonomik ve sosyal olarak çok zarar veren, vahim yanlış kavramalar vardı.

Planlamada ciddi anlaşmazlıklar birikmeye başladı. Planın ekonomik politikanın ana aleti olarak otoritesi, subjektif yaklaşımlar, dengesizlikler, istikrarsızlık, en önemsiz şeylere kadar her şeyi kucaklama gayretiyle planı atlatarak ve çoğu kez gerçekçi olanaklara bakmaksızın alınan, sektörel ve bölgesel nitelikte bir yığın kararla altüst edildi. Planların pek çok durumda bilimsel dayanakları eksikti, ulusal ekonomide verimli boyutların sağlanması, sosyal alanda gelişmeye gerekli özenin gösterilmesi ve çok sayıda stratejik görevin başarılmasına rehberlik edecek kurallar içermiyordu.

Sonuç olarak, sosyalist ekonomik sistemin, esas olarak planlı karakterinin, sunduğu muazzam avantaj verimsizce kullanıldı.

"Ulusal gelirin son üç plan döneminde büyüme hızı yarıdan fazla düştü. 1970'lerin başından bu yana plan hedeflerinin çoğuna ulaşılamadı. Ekonomi bir bütün olarak hantallaştı ve yeniliklere nispeten kapalı oldu. Ürünün önemli bir bölümünün niteliği istenen düzeyi artık karşılamaz oldu, üretimdeki dengesizlikler arttı.

"İstihdam sorununu başarıyla çözümlemiş ve temel sosyal güvenceleri sağlamış olmakla birlikte, konut koşullarını, yiyecek arzını, ulaştırma, sağlık bakımı ve eğitimi daha iyileştirmede ve bir dizi diğer hayati sorunları çözmede sosyalizmin potansiyelini tam olarak hayata geçiremedik.

Sosyalizmin en önemli ilkesinin —"herkese çalışmasına göre"— ihlal edildiği durumlar ortaya çıktı. Hakedilmemiş kazancın denetlenmesi çabaları kararsızdı. Randımanlı çalışmaya yönelik maddi ve manevi teşvik politikası istikrarsızdı. Büyük, haksız primler ve çeşitli ilave teşvikler ödendi ve şişirilmiş sayılarla menfaat sağlanmasına izin verildi. Asalaklık düşüncesi güç kazandı ve "ücret ayarlama" zihniyeti yayılmaya başladı. Ve bu, daha iyi çalışabilecek olan ve daha iyi çalışmak isteyen işçileri sarsarken, aylaklar için hayatı kolaylaştırıyordu.

"Herkesten yeteneğine göre" ve "herkese çalışması kadar" arasındaki organik ilişkinin ihlali yalnızca çalışmaya karşı tavrı saptırmakla, prodüktiviteyi artıştan alıkoymakla kalmaz, sosyal adalet ilkesinin tahrifine yol açar ki, bu siyasi önemi büyük bir sorundur. Geçen bir kaç yılda beliren sosyal çürüme öğeleri toplumun maneviyatı üzerinde olumsuz bir etki yaptı ve halkımızın, ideolojik bağlılık, çalışma şevki ve Sovyet yurtseverliği gibi her zaman karakteristiği olagelmiş ve gurur duyduğumuz yüce ahlak değerlerini gözle kolayca farkedilmeksizin kemirdi.

Tüm bunların kaçınılmaz sonucu olarak, toplum işlerine ilgi zayıfladı, umursamazlık ve kuşkuculuk tezahürleri izlendi ve çalışmaya yönelik manevi teşviğin rolü azaldı. Aralarında genç insanların da bulunduğu, hayatta nihai amaçları maddi refah ve nasıl olursa olsun kazanç sağalamak olan bu tabaka yaygınlaşıyordu. Bunların ahlak dışı tavrı giderek daha saldırgan biçimler alıyor, etrafındakilerin zihnini zehirliyor ve bir tüketicilik dalgasını körüklüyordu. Alkol ve ilaç kullanımının yayıl-

ması, suçlarda yükselme olması toplumsal değerlerden sapmanın göstergeleri oldu...

Durgunluk ideolojisi ve zihniyeti kültür, edebiyat ve sanatta da etkisini gösterdi. Yaratıcı sanatsal çalışmayı değerlendirici kıstaslarda düşme oldu. Sonuç olarak ciddi sosyal ve ahlaki sorunları ortaya atan ve gerçeğe sadık biçimde farklı görüşleri yansıtan çalışmaların yanısıra, ne beyine ne yüreğe bir şeyler veren, oldukça fazla sayıda alelade, değersiz çalışmalar da ortaya çıktı. Yaydıkları vülgerlik, ucuz zevkler ve manevi umursamazlıkla kapitalist kitle kültürünün klişeleri artan ölçüde Sovyet toplumuna sızmaya başladı...

"Yoldaşlar, bizzat Parti'nin ve kadrolarının durumunun da 1970'lerin sonları ve 1980'lerin başlarında ortaya çıkan sosyo-ekonomik ve siyasi durum üzerinde etkisi oldu.

Yönetici Parti organları toplumda ve bazı Komünistlerin davranışlarında olumsuz eğilimlerin artması tehlikesini zamanında ve ciddi biçimde değerlendirmede ve hayatın zorunlu olarak gündeme getirdiği kararları almada yetersiz kaldı...

Parti örgütlerimizin mücadeleciliğinde, Parti üyeleri konusunda titizlikte ve Komünistlerin ideolojik ve politik niteliklerinin geliştirilmesi için gereken dikkatin gösterilmesinde kimi zaman eksiklikleri oldu. Oysa, ideolojik düzeyin yüksekliği, bilinçlilik, kendi kişisel çıkarlarını toplumun çıkarlarına tabi kılmaya hazır olmak ve kendini halkın hizmetine adamak Bolşeviklerin her zaman özellikleri olagelmiş, en değerli niteliklerdir.

Parti'deki gelişmeler Parti organlarının Parti hayatının Leninist ilke ve normlarına sıkı sıkıya uyma konusunda yeterli dikkati göstermediği birkaç durumdan da etkilendi. Bu, belki de, kendisini en çok kollektif önderlik ilkelerine riayetsizlikte gösterdi. Bununla, Parti toplantılarının ve seçilmiş organların rolünün zayıflamasını kastediyorum ki, bu Komünistleri son derece önemli sorunlarla ilgili tartışmalara aktif olarak katkıda bulunmak ve son tahlilde, çalışma kollektiflerindeki ve bir bütün olarak toplumdaki havayı etkilemek fırsatından mahrum etti.

Komünistler arasında eşitlik ilkesi sık sık ihlal edildi. Kıdemli yönetici konumundaki pekçok Parti üyesi denetim ya da eleştiri dışındaydı; bu durum çalışmada başarısızlıklara, Partili ahlak açısından ciddi riayetsizliklere yol açtı...

Parti saflarına katılmış olanların ezici çoğunluğu işçi sınıfı, kollektif çiftçiler ve aydınların en iyi temsilcileridir. Parti görevlerini dürüstlük ve adanmışlıkla sürdüregelmişlerdir. Yine de, o yıllarda, Parti üyeliklerinden yarar sağlamak niyetinde olan dürüstlükten uzak, küstah, tamahkar kişilerin önünü kesecek güçlü bir engelin olmadığını kabul etmeliyiz.

Esas olanın, yeni üyelerin sayısı değil, Parti saflarının niteliği olduğu kuralından bir dereceye kadar saptık. Ve bu, Parti örgütlerinin mücadeleciliğini etkileyici bir sonuç yarattı.

Yukarıda söylenen herşey, Yoldaşlar, toplumun değişik alanlarında durumun ne denli ciddi olduğunu ve derinden değişikliklere olan ihtiyacın ne kadar acil olduğunu göstermektedir. Bütün bunlar Parti'nin duruma ciddiyetle yaklaşma, politikada, ekonomik, sosyal, kültürel ve entellektüel alanlarda kesin değişikliklere olan ihtiyacı görme ve ülkeyi değişme yoluna yöneltme konusunda kendisinde bulduğu güç ve cesaretin bir kere daha vurgulanmasını daha da önemli kılmaktadır.

İşte, Yoldaşlar, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesini hızlandırma sorunu, reorganizasyon (yeniden düzenleme) sorunu bu koşullarda ortaya atıldı. Gerçekte, sözkonusu olan, radikal bir dönüşüm ve devrimci nitelikli önlemlerdir. Reorganizasyondan ve ona bağlı olarak toplumun etkin demokratikleşme süreçlerinden söz ettiğimizde, toplumda gerçekten devrimci ve kapsamlı dönüşümlerden söz ediyoruz...

"Reorganizasyonla neyi kastettiğimizi bugün bir kere daha belirtmek gerekiyor.

Reorganizasyon, durgunluk süreçlerinin kesin olarak aksi yöne çevrilmesi, frenleyici mekanizmaların ortadan kaldırılması ve Sovyet toplumunun sosyal ve ekonomik ilerlemesini hızlandırmak üzere güvenilir ve verimli vasıtaların yaratılmasıdır.

Stratejimizin ana anlamı, bilimsel ve teknolojik devrimin kazanımlarını, plan temeline dayanan ekonomi ile birleştirmek ve sosyalizmin potansiyelini tümüyle harekete geçirmektir.

Reorganizasyon, kitlelerin yaratıcı çabasına güvenmek, demokrasi ve sosyalist kendini yönetimi çok yönlü genişletmek, toplum hayatının her alanında inisiyatifi ve kendinden örgütlü faaliyetleri, daha iyi disiplin ve düzeni, daha fazla açıklığı, eleştiri ve özeleştiriyi, bireyin değer ve onuruna yüksek bir saygıyı teşvik etmektir.

Reorganizasyon Sovyet ekonomik gelişmesinde entansif büyüme faktörlerinin rolünü daha artırmak, ulusal ekonominin yönetiminde demokratik merkeziyetçiliğin Leninist ilkelerini eski konumuna getirip, güçlendirmek maliyet-fayda yöntemlerini her yerde uygulamak, hakim olan direktifle düzenleme ve idare tarzını terketmek, ekonominin tüm birimlerini vargücüyle verimlilik ilkelerine, emeğin ve üretimin örgütlenmesinin yeni biçimleri, yenilik ve sosyalist işletme için her tür teşviğe yöneltmektir.

Reorganizasyon bilime kararlı bir yöneliş, mümkün olan en

üstün sonuçlar için bilim ve pratik arasında ciddi bir işbirliği, her çabayı gerçekten bilimsel bir temele dayandırma, bilimadamları açısından Parti'nin toplumu yeniden canlandırma politikasına yardımcı olmaya hazır bulunma ve yoğun bir isteklilik, bilim ve araştırmacı kadroların gelişmesi ve onların değişiklik sürecine aktif olarak katılması konusuna ilgi göstermek anlamına gelmektedir.

Reorganizasyon sosyal alanın öncelikle gelişmesi, Sovyet halkının çalışma ve yaşama koşullarının, dinlenme olanaklarının, eğitim ve sağlık hizmetlerinin daha tam karşılanması demektir. Her bireyin ve bir bütün olarak toplumun entellektüel ve kültürel standartlarını yükseltme konusunda eksilmeyen bir ilgi demektir; toplum hayatının temel, belli başlı sorunlarıyla, halkı güncel olarak ilgilendiren konuları birleştirerek karar verme yeteneğidir.

Reorganizasyon çabasının nihai amacı, inanıyorum ki, açık: Toplumsal hayatın tüm alanında derinden değişikliği başarmak, sosyalizme en ileri sosyal örgütlenme biçimlerini kazandırmak, –ekonomik sosyal, siyasi ve ahlaki– alanda sistemimizin insani tabiatını mümkün olan en tam ölçüde ortaya çıkarmaktır...

"Bu çok büyük reorganizasyon girişiminde biz, komünistler, her şeyden önce toplumumuzun öncü siyasi gücü işçi sınıfının yüksek bilinçlilik ve örgütlülük düzeyine, toplumsal inisiyatif ve çalışmadaki büyük başarılarına güveniyoruz.

Parti'nin reorganizasyonla ilgili hattına büyük önem verirken, işçi sınıfı, tüm Sovyet halkı aynı zamanda bunun pratiğe nasıl geçirileceği konusunda ilgisini belirtiyor. Parti'den durmamasını, kararlı davranmasını ve benimsenen doğrultuyu ilerletmesi ve sapmaksızın tamamlamasını istiyorlar.

Yoldaşlar, bundan siyasi sonuçlar çıkarmalıyız.

Toplumda böyle kayguların varolması, çabalarımızın hâlâ daha yetersiz olduğu, her yerde ve her şeyde henüz gereken etkinlik ve açıklıkla hareket etmediğimiz anlamına geliyor; alınmakta olan önlemlerin ve yapılmakta olan işlerin, birikmiş olan sorunların genişliği ve keskinliğini henüz her yerde karşılamaya yeterli durumda olmadığı, her şeyin günün talep ettiği şekilde yapılmadığı anlamına geliyor.

Bu, Yoldaşlar, Merkez Komite'nin düşünüp taşınması ve gerekli sonuçları çıkarması için yeterli nedendir.

Varolan düşünme ve davranış klişelerinin üstesinden gelme sürecinin zaman ve dengeli bir yaklaşım isteyen karmaşık ve zahmetli bir süreç olduğunu elbette biliyoruz.

Bu sürecin kendi başına, siyasi sosyo-ekonomik, manevi hayattaki dönüşümlerden tecrit olmuş bir biçimde ilerlemeyeceği kesinlikle açıktır.

Bugün bütünsel bir önlemler sistemine ihtiyaç olduğunu açıkça görmeliyiz. Bu, günümüzün gerçeklerine ve geleceğe yönelik köklü bilimsel öngörüye dayalı teorik koşulların formülasyonunu, sosyal bilinçte değişiklikleri ve demokratik kurumların sürekli geliştirilmesini, kitlelerin siyasi kültürünün beslenmesini, ekonominin idare mekanizması, örgütsel yapıların reorganizasyonunu ve kuşkusuz, etkin bir sosyal politika izlenmesini içermektedir.

"Başlattığımız dönüşümler sürecinin sonuna kadar yürüyeceği, önceki yanlışların tekrarlanmayacağı konusunda güvencelere sahip miyiz, toplumumuzun tam anlamıyla gelişmesi konusunda teminat verebilir miyiz?

Politbüro bu sorulara olumlu cevap vermektedir: Evet, böyle güvencelere sahibiz.

Bu güvenceler, geçmişin tecrübesiyle, sosyalist anayurdun bugünü ve yarını için duyulan sorumlulukla birleşmiş olan Parti ve halkın ortak iradesi, ortak hareketidir.

Bu güvenceler, sosyalist sistemin demokratizminin çok yönlü gelişmesi, halkın ülke hayatındaki tüm sorunların çözümüne gerçek ve her zamankinden aktif katılımı, açıklık, toplumsal denetim, eleştiri ve özeleştiri, politikada söz-eylem birliğinden oluşan içtenlik gibi Leninist ilkelerin tam restorasyonudur.

Ve nihayet, bu güvenceler, Parti'nin kendi sağlıklı gelişmesi, kendi faaliyetlerini eleştirel biçimde analiz yeteneği, kendi çalışma biçim ve yöntemlerini yenileme, toplumun gelişme beklentilerini devrimci teori temelinde belirleme ve hayatın getirdiği yeni görevleri çözmek üzere mücadele kapasitesidir...

"Ülkemizin tüm tarihi tecrübesi, sosyalist sistemin yurttaşların siyasi ve ekonomik haklarını, kişisel özgürlüklerini pratikte teminat altına aldığını inandırıcı biçimde Sovyet demokrasisinin avantajlarını göstermiş ve her kişiye yarınına güven duygusu vermiştir.

Yine de, reorganizasyon koşullarında, insan faktörünü öne çıkarmak görevi böylesine aciliyet kazandığında, bir kez daha Lenin'in insanların kendi kendilerinin efendisi ve yaratıcıları olduklarını hissettiği sosyalist sistemde azami demokratizm sorunuyla ilgili yaklaşımına bakmamız gerekiyor...

Gerçekten de, özü emekçi insanın iktidarı olan demokrasi, onun geniş siyasi ve medeni haklarını; dönüşümlere ve bunların yerine getirilmesine pratikte katılımını gerçekleştirmenin biçimidir.

Yalın, kolayca anlaşılır bir düşünce sosyal bilinçte artan ölçüde sağlamlaşıyor: Bir ev, ancak kendisinin o evin sahibi olduğunu hisseden kişi tarafından

düzene konur. Bu gerçek yalnızca lafzen değil, sosyo-politik açıdan da doğrudur.

Bu gerçek pratikte de sapılmaksızın uygulanmalıdır. Tekrarlıyorum, pratikte. Aksi takdirde insan faktörü etkisiz kalacaktır.

Üretimde, bilim ve teknolojide, edebiyatta, kültür ve toplum hayatının tüm alanlarında ilerlememiz,yalnızca sosyalizmde var olan demokratik biçimleri sürekli geliştirerek, kendini yönetimi genişleterek mümkündür. Bilinçli disiplin ancak bu yolla sağlanabilir. Reorganizasyonun kendisi de demokrasiyle ve demokrasiden dolayı mümkündür. Sosyalizmin en muktedir yaratıcı gücünün –özgür bir ülkede özgür emek ve özgür düşüncenin– önünü açmak yalnızca bu yolla mümkündür.

Bu nedenle, Sovyet toplumunun daha ileri demokratikleşmesi Parti'nin acil bir görevi olmaktadır. SBKP'nin Nisan Plenumu ve 27. Kongresi'nin halkın sosyalist kendini yönetiminin derinleştirilmesi hattının özü de burada yatmaktadır. Sözkonusu olan, elbette ki, siyasi sistemimizde herhangi bir parçalanma değildir. Onun tüm olanakları azami verimlilikle kullanılmalı, Parti'nin, Sovyetler'in ve hükümet organlarının, toplumsal örgütlerin ve çalışma kollektiflerinin faaliyetlerine derin bir demokratik muhteva kazandırılmalı; toplumsal organizmanın tüm hücrelerine yeni bir hayat soluğu verilmelidir...

"Sovyet toplumunun demokratikleşmesinden –ki bizim için bir ilke meselesidir– söz ederken, sosyalist demokratizmin temel, ayırdedici özelliğin bir kere daha altını çizmek yerinde olur. Sözünü ettiğim, demokrasi ve disiplinin bağımsızlık ve sorumluluğun, görevlilerin ve her yurttaşın hakları ve ödevlerinin organik bir birleşimidir.

Sosyalist demokrasinin keyfilikle, sorumluluk ve anarşi ile hiçbir ortak yanı yoktur. Gerçek demokrasi her kişinin hizmetindedir, onun siyasi ve sosyal haklarını korur. Aynı zamanda, her kollektife ve bir bütün olarak topluma hizmet eder, onların çıkarlarını destekler. Sovyet toplumunda hayatın her alanında demokratikleşme, her şeyden önce, onu, emekçilerin inisiyatifini geliştirme ve sosyalist sistemin tüm potansiyelini kullanmayla yakından ilgili gördüğümüz için önemlidir.

Yoldaşlar, iyi bilinir ki, gerçek demokrasinin etkinliği, ne ölçüde, geniş kitlelerin çıkarlarından kaynaklandığı ve onlara dayandığına; toplumdaki kesim ve grupların tümü tarafından ne denli desteklendiğine bağlıdır. Bu bakımdan da yeniden yapılanmanın görevleri, demokrasinin sosyal temelini daha da genişletmek üzere rezervlerimizi ve olanaklarımızı bir kere daha gözden geçirmemizi zorunlu kılıyor... ■

"ŞUBAT DEVRİMİ"NİN

(16. sayfadan devam)

Sovyetler'deki Menşevik küçük burjuva yönetim çoğunluğuna son vermenin yolu yığınları kazanmaktan geçiyordu; fakat siyasi iktidarın Sovyetler tarafından tümüyle ele geçirilmesi de o günün sorunuydu. Bu nesnel durumu, daha sonra yanlış yorumlayanlar, "Lenin'in siyasal iktidarın tamamının Sovyetler'e geçmesini savunmakla" onun devrimci küçük burjuvaziye –yani o günkü Sovyet yönetimine– siyasal önderlik vahmettiğini söyleyenler çıkmıştır. Halbuki bunun tersi, iktidarın halk organları Sovyetler'in eline geçmesini istemekle, Bolşevikler'in yığınlara güveni birbirini tamamlayan olgulardır. Tarih de zaten nesnel duruma uygun stratejiyi doğrulayarak iktidara Sovyetler'le birlikte Bolşevikler' in eline geçmesini sağlamış, Şubat Devrimi'nden Ekim Devrimi'ne *GEÇİLEBİLMİŞTİR*. ■

SOSYALİZMİN İÇ DİNAMİĞİ

(9. sayfadan devam)

yolundaki, "direniş"i bilerek abartan sözde endişeleri boşunadır. Her şeyden önce mesele sadece Gorbaçov'un meselesi değildir. SBKP'nin meselesidir ve en başta da Sovyet insanının meselesidir. SBKP geçmişteki sayısız başarılarıyla Sovyet halklarında haklı olarak saygınlık kazanmış bir partidir; Sovyet insanına öncülük etmeyi ve örnek olmayı başarabilmenin sağladığı bir kitle desteğine sahiptir. SBKP, bir bütün olarak Sovyet halkının en önemli uzvudur, beynidir, yüreğidir. Parti'nin ve Sovyetler Birliği yönetiminin kitleye ters düşebileceği türden varsayımlar abesle iştigaldir.

Ancak geçmişteki olumsuzlukların sorumluları vardır ve bu kimseler de, yine Gorbaçov yoldaşın altını çizdiği gibi hem partinin hem devletin yönetim kademesinde yer almış kişilerdir. Bunların bir bölümüne yeniden yapılanma hamlesinde sorumluluk verilmemesi, vahim suistimallere yol açanların cezalandırılmaları normaldir. Dolayısıyla bu tür kimselerden yine bir bölümünün başlarına geleceklerden ürkmek ya da haksız yere ele geçirdikleri menfaat imkanlarından mahrum kalmamak, hatta yeni hamlenin sosyalist yetkinleşme için sahip olduğu hayati önemi dahi kavrayamamak v.b. saiklerle –Gorbaçov yoldaşın da işaret ettiği gibi– direnmeleri, lagar davranmaları mümkündür. Ve böylelerinin çıkması, "herkese ihtiyacına göre" değil, "herkese emeğine göre" gelir dağılımı prensibi yürürlükte olduğu sürece, her zaman ihtimal dahilinde olacaktır. Ancak dikkatli gözlemcilerin de belirttikleri gibi direnişler istisnaidir. Yeniden yapılanma hamlesine can veren sosyalizmin iç dinamiği her türden direnişi saf dışı edecek güçtedir.

Direnişleri iyice abartıp Gorbaçov'a, Dubçek vb. gibi "son"lar biçmek ise tümden saçmalık-

tır. Çünkü arada hiçbir benzerlik yoktur. Dubçek gibiler icraatlarında gerçekten "Batı"nın düşlediği türden *LİBERAL* motifler bulunduğu için başarısızlığa uğramışlardır. Oysa yeniden yapılanma hamlesi tümüyle sosyalist düzenin yetkinleştirilmesine yöneliktir. Amaç yığınların yaratıcı enerjisini seferber etmek olduğu için *SOSYALİST DEMOKRARİSİNİN DAHA GELİŞTİRİLMESİNE* büyük ağırlık veriliyor olmasını, hem ekonomide, hem de sosyal hayatta liberalleşme –yani Batı'ya yaklaşma– olarak değerlendirmek büyük hatadır. Çünkü her iki sahada da yapılanların ve yapılması programlananların temel ilkeleri Marksizm-Leninizmle tam bir *UYUM* içindedir.

"Devrime giden yolun Nevski Bulvarı gibi dümdüz olmadığı" özdeyişi, komünizme giden yol için de –aynı kertede olmamakla birlikte– doğrudur. Kapitalizm tüm dünyada saf dışı edilip taş baltanın yanına konmadan komünizme geçilemeyeceğine göre, varolan sosyalizm şimdiden kestirilemeyecek bir süre boyunca virajlı yollarda ilerleyecektir. Her viraj alışta "aman yoldan çıkılıyor mu" diye endişelenmeye mahal yoktur. Yeniden yapılanma hamlesi sosyalizmin kendi yolunu açacak, virajlarda savrulmaları önleyecek güçlü bir *İÇ DİNAMİĞE* sahip olduğunu kanıtlamıştır. Hem de öyle semavi, soyut bir kavram olarak değil, bizzat sosyalist düzenin bağrında mündemiç, onun felsefesinin, değerlerinin, kurumlarının, insanının sentezinden oluşan somut bir *CEVHER* olarak iç dinamik!... ■

MİLLİ BY–PASS

(2. sayfadan devam)

kez işini gücünü bırakıp onlarla ilgilenmektedir.

Burjuva muhalefetin bu kofluğu yaptığı muhalefetin içeriksizliği demektir.

Konuyla ilgili üçüncü bir nokta DYP muhalefetiyle ve DYP'nin misyonuyla ilgilidir. Zira şimdi basın Özal'ın bundan sonra eskisi gibi aktif politika yapıp yapamayacağını tartışmaya başlamıştır. Diyelim ki, ameliyat olmadan Özal'a bir emr-i Hak vaki olsaydı, ya da ameliyat başarılı geçmeseydi, Türkiye erken seçime gidecekti. ANAP aslında bir parti olmadığı için çökecek, seçimde barajı bile aşamayacağı herkesçe malum olduğundan, erken seçimleri DYP kazanıp tek başına iktidara gelecekti. O taktirde Türkiye'ye demokrasi mi gelmiş olacaktı? Böyle bir soruyu özellikle DYP'ye demokrasi misyonu biçmiş olanların kendi kendilerine düşünmelerinde sayısız faydalar vardır. Çünkü bu soru bir varsayıma dayanmakla birlikte, toplumsal ve siyasal bir analizi gerektirdiği, yani demokrasinin kimlerle kazanılabileceğini kimlerle kazanılamayacağını göstereceği için önemlidir. Belli ki, böyle bir ihtimal ANAP'ı hepten parlamento dışı yapacağı için, ANAP'tan kurtulmuş bir parlamento içinden çıkacak bir DYP iktidarından ne beklenip ne beklenemeyeceğinin somut olarak kavranılmasına yardımcı olacaktır. Böyle bir değerlendirme yapılması, ANAP'a oy veren % 32 oranındaki seçmen kitlesini ANAP'tan kopartıp DYP'ye aktarmakla demokrasi gelmeyeceğinin anlaşılmasına hizmet edebilir belki. Çünkü bunca sağcı partinin bulunduğu bir ortamda ANAP'tan kopacak oylar sosyal demokrasiye gelmeyeceğine göre, DYP'ye kayacaktır. Bu durumda o oylar demokrasiye mi kaymış olacaktır? Şayet olay Özal'ın sağlığına, aktif politika yapıp yapamayacağına bağlı olacak kadar basitse bu fırsat siyasal nedenlerden değil, ama doğasal nedenlerden DYP'nin ayağına gelmiş sayılabilir. ANAP'ın oylarının DYP'ye kaymasıyla ve DYP'in iktidar partisi haline gelmesiyle demokrasi gelecekse, bu hiç de öyle sanıldığı kadar güç birşey olarak görülmemelidir.

Özal'ın ameliyatı vesilesi ile bu noktanın da sol açısından, demokrasi mücadelesi konusunda değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Bütün bunlar politika arenasının Evren-Özal'a ya da onun karşısındaki sağcı veya sosyal demokrat partilere kalmış olmasının, buna karşılık gerçek solun legal alanlarda etki sahibi bulunmamasının sonuçlarıdır. Solun genişçe bir kesimini kucaklayabilecek legal bir politik örgütlenmenin gerçekleştirilmesi halinde ilerici politik hareket sesini yurdun dört bir köşesinde duyurabilecek bir yaygınlığa ulaşabilecek, bu ise kuşkusuz ki ülkedeki güçler dengesinde demokrasi doğrultusunda önemli bir değişikliğin başlangıcı olacaktır. Böyle bir girişim mevcut tüm sol potansiyeli arkasında birleştirebileceği ve yeni birikimleri de yaratacağı gibi, burjuva politikalarının bozulmasında da belirleyici rolü oynayacaktır. ■

AYBAR-PERİNÇEK PARTİSİ

(7. sayfadan devam)

ğilmiş. Eh, Sovyetler'e bakış yanında bu kadar kusur kadı kızında da olur!

Evet, meselenin bamteli burası galiba. Aybar-Perinçek ikilisinin kurmaya niyetlendikleri partide bu kadarcık kusur olmasın diye onu sosyalist olarak nitelendiriyorlar. Sosyalist yaftalı, ama esasında sosyalizme, onun anavatanına, o anavatandaki düzene, dünyadaki yüzmilyonlarca işçinin, emekçinin üzerine titredikleri, gözböbekleri gibi baktıkları, başarılarından kendilerine çocuklar gibi sevinç payları çıkarttıkları, aksaklıkları ve ekseklikleri karşısında ise "bizim düzenimiz değil mi, nasıl olsa üstesinden geleceğiz" diye daha bir bilendikleri *YAŞAYAN SOSYALİZME* düşman bir parti. ■

"Şubat Devrimi"nin 70. Yılı

Her sayfası uluslararası işçi hareketi için klasik birer ders niteliğinde olan Sovyet Devrimi'nin önemli dönüm noktalarından biri de, "Şubat Devrimi" olarak anılan burjuva devrimidir. Kendi özgül koşullarında Çarlık otokrasisinin devrilmesinde düğümlenen Rus burjuva devrimi işçi sınıfının sırtında gelişti. Öncesi çok zengin bir içerik ve derinlik taşıyan, 18 Şubat 1917 günü işçiler kızıl bayraklarını ellerine alarak bir kere daha öne çıktılar. Putilov işçileri başlattı; 600 kişiydiler; 27 Şubatta 10.200, 1 Mart'ta 170 bin oldular. Silahlıydılar; Çar'ın gitmesini istediler; 10 gün içinde başkent Petersburg avuçlarına düştü.

İktidar yetkileri ve sosyal hayatın kontrolü Sovyet'lerin eline geçmişti; bu fiili iktidar anlamına geliyordu. Ama Sovyet önderliği bu durumu bir işçi devrimine doğru geliştirmekten henüz yoksundu; çünkü yönetimde Menşevikler ve küçük burjuva devrimcisi gruplar çoğunluktaydı. Bunların devrimci önderlik yeteneği, olup-bitenin adını koymaya dahi yetmeyecek kadar geriydi. Kendi elleriyle, avuçlarındaki siyasal iktidarı, "buyur, hükümeti kur, biz katılmayacağız" dedikleri Geçici Duma Komitesi'ne devrettiler. Geçici hükümeti burjuvazi kurdu. Verilen iktidarın karşılığında alınan; genel af, grev hakkı, demokratik mahalli seçimler ve askerlere bazı medeni hakların tanınması gibi, *BURJUVA DEMOKRATİK* haklardı.

Yükselen dalga işçilerden yana İşçi ve Asker Sovyetlerinin yeniden kuruluşuna ve başkente egemen olmasına götürdü. Otokrasi açısından bu, Meclis'in dağılıp hükümetin istifasına, ortada sadece, burjuvazinin temsilcisi milletvekillerinden bir kısmının, kalanı toparlamak amacıyla kurdukları Devlet Duması Geçici Komitesi'nin kalmasına götürdü.

Durumun ilginçliği şurdaydı: Artık fiili iktidar ve siyasal iktidar iki ayrı odakta toplanmıştı; o güne kadar görülmedik bir durumdu. Geçici hükümet ve Sovyetler. *ÖNEM SİYASİ İKTİDARDAYDI.*

Böyle olması rastlantı değildi. "İktidar kapitalistlerin partisi tarafından ele geçirildi, çünkü zenginlik, bilgi ve örgütlenme avantajlarına bu sınıf sahipti." (Lenin, Seçme Eserler, İng. baskı. sf.193)

Sovyetler'deki yönetim, işçi hareketine Bolşevikler önderlik ederlerken, nasıl olmuş da Menşevik ve öteki küçük burjuva devrimcisi grupların eline geçmişti? Büyük fabrikalar –ki bunlar sanayi proletaryasını topluyordu ve Bolşevikler asıl buralarda egemendiler– her bin işçi için bir temsilci gönderilirken, bin işçiden küçük her fabrika bir temsilci bulundurma hakkına sahipti. Küçük işletme ve atölyeler bu avantajlarıyla Petrograd'da, işçilerin % 13'üne sahipken, işçilerin % 87'sini oluşturan sanayi proletaryasına eşit temsilcilik alıyorlardı. Ve başka faktörler...

Bolşevikler Şubat Devrimi'nin sonuçlarını bir sosyalist devrimin siyasal çıkış noktası olarak değerlendirmeye koyuldular. Devrimin burjuva karakterinin yığınlara açık-seçik anlatılması ilk adımdı. Sovyet önderliği Menşeviklerden ve küçük burjuvazinin değişik siyasi hareketlerin elinden Bolşeviklerin eline geçmeliydi. Bunu tamamlayan öteki hedef, "ikili iktidar" durumunu aşıp "Bütün İktidarın Sovyetler'de" toplanmasıydı. Şubat Devrimi'nden sonraki yoğun sınıf mücadelesi döneminde Bolşeviklerin bu tarihsel stratejisi başarıya ulaşacaktı.

Bu devrimin, işçi sınıfının iktidar mücadelesini son derece zenginleştiren bir yönü oldu. Sosyalist devrime ulaşmanın "geçiş biçimi" Rusya'da bu devrimde açığa çıkıp olgunlaştı. Bu "geçiş biçimini" Bolşevikler, üstün bir siyasi uzakgörüşlülükle değerlendirmeyi başardılar. Bunun kolay olmadığı da görüldü.

En büyük zorluk, yığınların önderliğini kazanmaktı. Şubat Devrimi ülkede, o güne kadar rastlanmadık bir "küçük burjuva siyasi dalganın yükselmesine", emekçi sınıf hareketlerini sarsmasına yolaçtı. Devrim siyasal özgürlükler bakımından görülmedik kazançlar sağlıyor, ama ekonomik hiç bir soruna radikal çözüm getirmiyordu. Sorun, yığınları sınıf mücadelesinin asıl sorununa döndürmek, ekonomik sorunların çözümüne yöneltmekti. Bunun için yığınlara "doğruyu" göstermek yetmezdi. Bolşeviklerin asıl güçlü oldukları alan da, pratik mücadele alanıydı; etkinlikleri orada somutlanıyordu.

(Devamı 14. sayfada)

kitle YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 41 Duisburg 1 — F. Almanya, Fiyatı: 50 T.L.